

Bedre PårørendeSamarbeid (BPS)

Et forsknings- og forbedringsprosjekt – Kort oppsummering

- I regi av Senter for medisinsk etikk, UIO, med midler fra Norges Forskningsråd, og i samarbeid med 15 distriktpsikiatriske enheter (DPS) i Helse Sør-Øst, TIPS Sør-Øst, Ahus, Vestre Viken, OsloMet og USN.

Nettside: [Bedre Pårørendesamarbeid - Institutt for helse og samfunn \(uio.no\)](https://www.uio.no/bedre-paeroendesamarbeid)

Norge har nasjonale retningslinjer for behandling av alvorlige psykiske lidelser, som anbefaler samarbeid med pårørende, både for å fremme bedring for den som er syk og for å redusere pårørendes belastninger. Disse anbefalingene er imidlertid i liten grad tatt i bruk. Dette er uheldig for brukerne selv, deres familier, helsepersonell, helsetjenesten og samfunnet. I BPS-prosjektet har vi, ved hjelp av ulike metoder og i et tett samarbeid med representanter for de pårørende, pasientene, ansatte og tjenestestedene, kartlagt implementeringen av anbefalingene i ulike DPS-enheter, og undersøkt hva som skal til for å bedre pårørendesamarbeidet på klinisk, organisatorisk og samfunnsnivå, og hvilken betydning dette kan ha.

BPS har blant annet utviklet:

- Et nytt verktøy for å måle implementeringen av grunnleggende pårørendesamarbeid
- Et nytt program for å implementere Pårørendeveilederen og retningslinjer for pårørendesamarbeid ved psykoselidelser
- En samtaleguide for basissamtaler med pasient og pårørende om pårørendesamarbeid

Forskningen i BPS viser blant annet at:

- Samarbeidet med pårørende ved psykoselidelser er mangelfullt.
- Kun 4 % av pasientene fikk psykoedukativt familiesamarbeid (som er en del av anbefalt behandling ved psykoselidelser).
- Det er mulig å bedre implementeringen av de nasjonale anbefalingene for pårørendesamarbeid i stor skala gjennom det nye implementeringsstøtteprogrammet.
- Bedre implementering av pårørendesamarbeid for personer med psykoselidelser fremmes av tydelig ledelsesforankring og at det iverksettes tiltak på klinisk og organisatorisk nivå samtidig. Å gi opplæring i psykoedukativt familiesamarbeid til alle ansatte, sikre at klinikere får erfaring med familieinvolvering, snakke med alle brukere om pårørendesamarbeid tidlig i forløpet er også viktige fremmere. God håndtering av etiske utfordringer, som taushetsplikten, er også sentralt.
- Det er også viktige hemmere og fremmere på nasjonalt nivå: Utdanning, insentivsystemer, dokumentasjonssystemer og lovgivningen.

Kunnskapen fra BPS-prosjektet har trolig overføringsverdi til andre DPS-er. Den kan også være relevant for andre deler av helsetjenesten som yter helsehjelp til pasienter med psykoselidelser, samt andre pasientgrupper med alvorlige og langvarige lidelser, innenfor psykiske helsetjenester og somatikk, og både spesialist- og kommunehelsetjenesten.

Kontakt: Prosjektleder Reidar Pedersen, professor og leder av Senter for medisinsk etikk, UIO, reidar.pedersen@medisin.uio.no